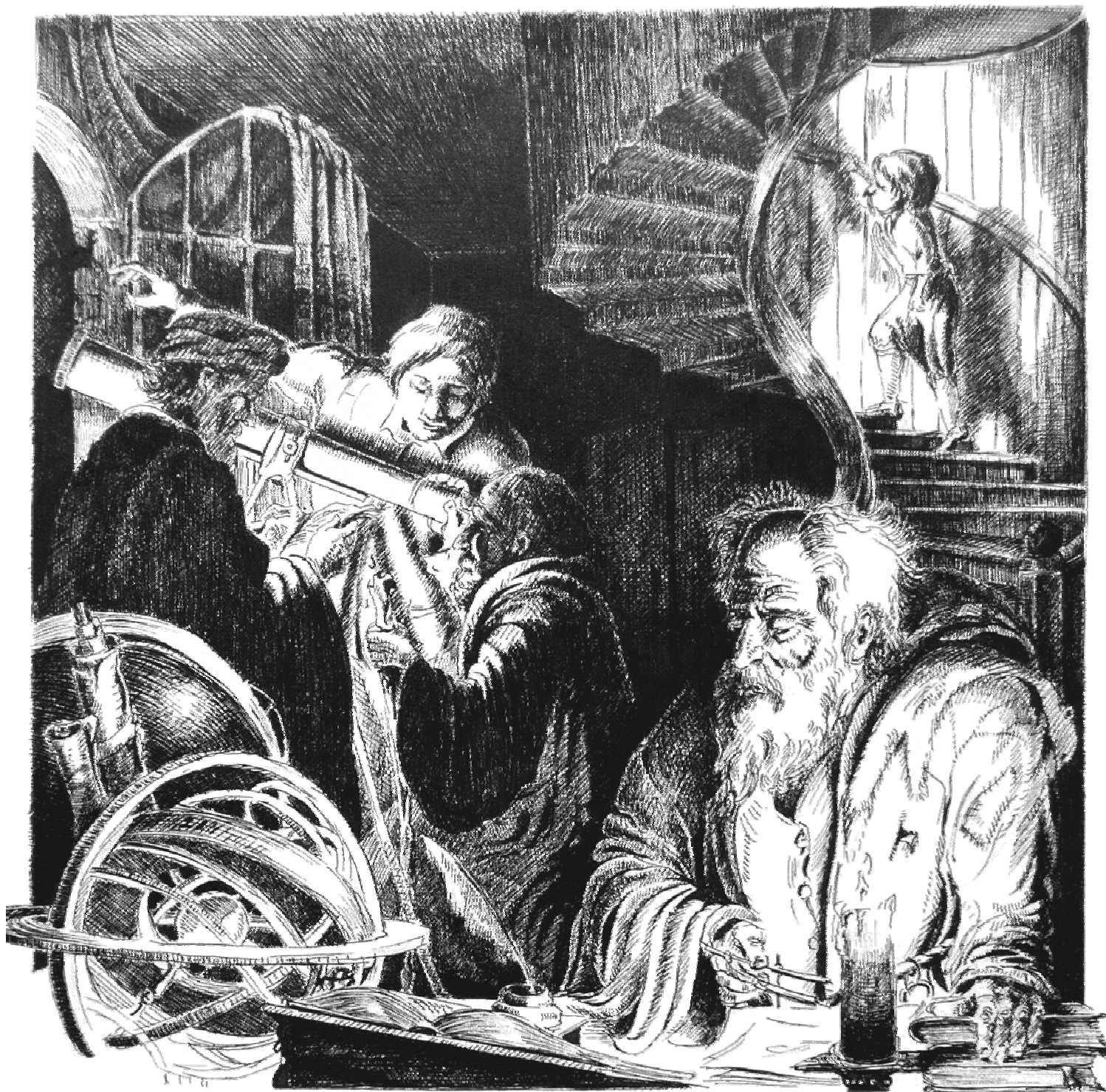
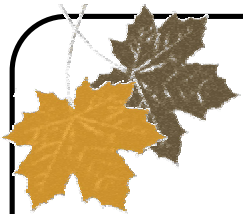

STR MČEK

P R Í H O V O R . . . alebo zdravá výživa pre ducha.

Prečo sme otočení dole hlavou?

Žijeme uprostred vesmíru medzi mnohými galaxiami. Naša planéta Zem rotuje okolo vlastnej osi rýchlosťou 465,09 m/s, okolo slnka sa točíme rýchlosťou 29,79 km/s, poletujeme ako súčasť Mliečnej dráhy obklopení nekonečným vesmírom okolo nejakej supermasívnej čiernej diery a rútime sa nevedno kam... Popri tom všetkom plávame na litosferických platniach (tenkých ako škrupinka s porovnaním k celkovej hrúbke zeme), pod ktorými buble a prelieva sa žeravá magma a vybuchuje láva... najnovšie výskumy dokazujú, že všetka hmota (teda aj naše telá) je z 99,9 % vákuum.

...a my si tu len tak žijeme, akoby nič. Nikomu sa ani len hlava netočí. Gravitácia funguje. Môžeme si posedávať a sem tam aj nič nerobiť, vďaka atmosfére dýchať a prípadne sa aj nudiť... No veru. Je to zážitok. Naša existencia je niečo neskutočné a nepochopiteľné. O to, aby sme tu mohli aj naďalej žiť, sa však môžeme, obzvlášť v dnešnej dobe, keď na svete žije 6,9 miliárd ľudí, aj patrične postarať. Naše – ľudské, negatívne, deštruktívne pôsobenie na Zem je obrovské. Prejavuje sa to vymieraním druhov organizmov. Sme súčasťou ekosystému, prepojení na akúkoľvek zmenu, i nami spôsobenú. Strata jeho zložiek sa nás ľudí teda bezprostredne dotýka!

Svetlo cez deň a v noci tma. Každý deň nám príroda poskytuje jedlo, vzduch a vodu. Kde inde by sa toto pre nás ľudí našlo, ak nie na našej zázračnej planéte Zem? Možno by stačilo, keby sme spravili aspoň trošku. Čo ja môžem vo svojom živote zmeniť? Začať aspoň malým krokom, činom. Zasadiť svoj strom... Nenechávať to iba na myšlienkovú úroveň. Keď spojíme svoje sily, môže život na Zemi vyzeráť skutočne krásne. Z prírody sme predsa živí.

...Zem nie je rovná doska. Sme stále dolu hlavou a rútime sa obrovskou rýchlosťou niekam, nevedno kam, obklopení nekonečným vesmírom ... ☀

Martin Mikoláš

OBSAH:

1	Príhovor (Martin Mikoláš)
2-3	Bylinky a vesmír (Janka Surovičová)
3	Výroky (Ivka Kalafusová)
4-5	Zemeloď čoskoro pripláva do Čiech (Aďka Uherková)
6	Poetické okienko (Simi Vojenčiaková)
7	Názvoslovie mŕtveho dreva (Ivka Kalafusová, Martin Mikoláš)
7-8	Óda na hnoj (Ivka Kalafusová)
9-10	Kde tu býva Bahýl hvezdár (Vladimír Bahýl)
10-11	Rozhovor (KuKo)
12-13	Jazykové okienko (Zuzka Pazderková)
13-15	O úžasnej prepojenosti, vesmírnej jednoty alebo...(Ivka Kalafusová)
15-16	Pokry svoju strechu šindľami zo smreku alebo...(Mycélium)
17	Rozprávka (Martin Mikoláš)
18-19	O tom, že všetko vo vesmíre spolu súvisí alebo...(Ivka Kalafusová)
19-20	Cesta z TUZVO domov alebo...(Zuzka Burdová)
20-22	Oheň, piecka, nádoby + my = skvelý deň (Lucia Demo, Ľudo Vašš)
22	EkoLogicky neekologická bodka (Aďka Uherková)
23	Oznamy

NAŠA REDAKCIA:

(šéf) Redaktori:

Aďa Uherková

Katka Zrníková

Lukáš KuKo Podolský

Externí redaktori:

Martin Miky Mikoláš

Ivka Kalafusová

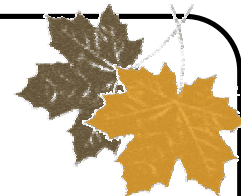
Ilustrátor:

Feri Ďuriančík

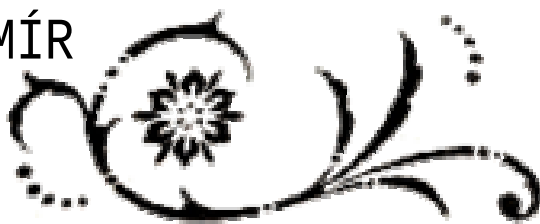
Grafická úprava:

Veronika Mizeríková

BYLINKY A VESMÍR

Milí priatelia,

keď ma vedenie Stromčeku oboznámilo s ústrednou témou terajšieho čísla časopisu, veľmi som sa potešila, ale zároveň aj s miernymi obavami pustila do jej spracovávaní. Predsa len bylinky (rastliny) a vesmír ... no pre ľudí premýšľavých, bez pádných dôkazov, téma dosť ezoterická. Práve preto verím, že Vám tento článok bude prínosom možno k zamysleniu prípadne potvrdeniu, že tak ako je Zem súčasťou celku vesmíru a je ním ovplyvnená, aj rastliny na nej rastúce (všade okolo nás) podliehajú vplyvu vesmírnych telies.

Pri prehľadávaní rôznej literatúry som dospela k tomu, že vesmírne telesá, ktoré najviac ovplyvňujú rastliny, resp. sú najčastejšie spomínané v súvislosti s ich vplyvom na rastliny, sú Mesiace a Slnko, čo je koniec koncov aj logické.

Veľmi pekná myšlienka, ku ktorej som sa dopracovala pri čítaní knižky, z ktorej som najviac čerpala je, že všetko poznanie je najlepšie nadobúdať z vlastnej skúsenosti a pozorovania. Skutočne prijateľné je vyjadrenie samotnej autorky, že čokoľvek sa dočítame, je najlepšie overiť si na vlastnej koži a nebrať to ako dogmu (slepá viera sa nevypláca). Bohužiaľ v mojom prípade je moja vlastná skúsenosť v súčasnosti minimálna, čiže nasledujúce riadky budú viac menej sumárom informácií, ku ktorým som sa dopracovala.

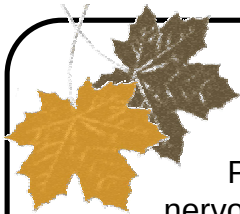
To, že bez energie **Slnka** by nebol život na zemi je všeobecne známe. Rastliny ako prvé organizmy v potravinovom reťazci, sú jednými z organizmov, ktoré sú schopné transformovať slnečnú energiu na energiu, ktorá je využitá pri tvorbe organických látok (cukry, tuky, atď.), ide o proces fotosyntézy, tak známy v biologických kruhoch. Živé organizmy (aj človek), ktoré nie sú schopné fotosyntézy, sú závislé na príjme týchto látok, lebo naše telá ich nevedia tvoriť (nemáme na to potrebné „komponenty“). Od tohto základného procesu – prijatia slnečnej energie – sa potom odvíja obrovské množstvo procesov v rastlinách, vďaka ktorým vznikajú látky, ktoré robia rastliny špecifickými a pre nás liečivými :) Od intenzity slnečného žiarenia sa potom odvíja zber liečiviek, resp. ich jednotlivých častí, počas ročných období, ako aj v priebehu dňa.

Čo sa týka **Mesiaca** ... stretla som sa s viacerými názormi (viac menej od liečiteľov s dlhoročnou praxou), že liečivá sila rastlín je na vrchole práve vtedy, keď je Mesiac v splne. Bohužiaľ k vedeckým prácam s touto tematikou som sa nedopracovala, sama som sa stretla s nezaujmom o túto tému na akademickej pôde, ale nevzdávam to :). Mesiac prejde okolo Zeme za 28 dní, pričom vždy vidíme tú istú stranu. Keď sa mesiac nachádza pri pohľade zo Zeme, medzi ňou a Slnkom, dochádza k zatieneniu jeho privrátenej strane a nie je viditeľný – prechádza prvou fázou, je v nove (nový mesiac). Pôst je v tento deň zvlášť účinný a choré stromy sa po reze rýchlo zotavia. Niekoľko hodín po nove mesiac dorastá až kým nie je viditeľná celá jedna jeho polka, a teda je v splne. Citlivejší ľudia dosť výrazne cítia vplyv splnu Mesiaca (prejavy ako napr. námesačnosť, zvýšená životná energia), liečivé rastliny nazbierané v túto dobu majú taktiež vyššiu účinnosť (ako bolo spomenuté v riadkoch napísaných vyššie). Po splne začína z Mesiaca „ubúdať“, toto obdobie je veľmi priaznivé pre sejbu, ako aj pre vysádzanie koreňovej zeleniny, ale napr. pôsobí nepriaznivo na šľachtenie drevín.

Našla som však zdroj, ktorý spomína aj vplyv ostatných planét slnečnej sústavy na rastliny, resp. ktoré rastliny podliehajú konkrétnym planétam.

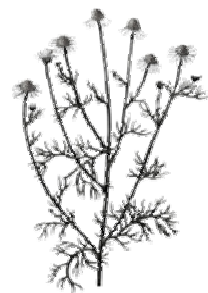

Napr. **Slnko** ovláda rastliny a stromy akými sú *palma*, *rozmarín*, *harmanček* a rastliny s revitalizačným účinkom na ľudský organizmus.

Pod vládu **Mesiaca** spadá ovocie a zelenina pozitívne pôsobiace na nervový a tráviaci systém. **Merkúr** zase vládne rastlinám, ktoré napomáhajú detoxikovať organizmus a sú využívané pri aromaterapii. Pod **Venušu** spadá *olivovník*, *jedľa*, *ľalia*, *ruža* – rastliny charakteristické svojou krásou a všestranne použiteľné. **Mars** ako planéta „bojovníkov“ zahŕňa rastliny využívané ako korenie, ale aj jedy. **Jupiter** vládne vzácnym rastlinám a exotickým stromom, ako sú *santal*, *škoric*, *kadidlovník* – rastliny s priaznivým účinkom na nervový a dýchací systém. **Saturn** zahŕňa rastliny, ktoré sú dlhoveké, napr. *dub* a rastliny s terapeutickými účinkami – *divozel*, ide o rastliny liečiace zápal, zmierňujúce bolesť a priaznivo pôsobiace na ochorenia nervového systému.

Možno niektorí neveriacky krútite hlavami po prečítaní predošlých riadkov, niektorí ste možno inšpirovaní, každopádne je to jeden z možných pohľadov, akými sa dá pozeráť na rastliny a procesy súvisiace s ich životom a využitím komplexnejšie.

Zdroje: Johanna Paunggerova, Thomas Poppe: Pod vplyvom Luny, Media klub, 1998, 230 str.

Internetový zdroj: <http://www.kankan.sk/clanok/horoskopy/rastliny-pod-vplyvom-planet/16013>

Janka Surovičová

• • • ĩ R VÝROKY R ĩ • • •

Ž *Kto stavia vzdušné zámky, je majster fantázie.*

Erhard H. Bellermann

Ž *Pôžitok znamená žiť. Preč so starosťami! Smrteľník má málo času.*

Friedrich Jacob

Ž *Kto hľadá anjela a vidí iba krídla, mohol by si domov priniesť hus.*

Georg Christoph Lichtenberg

Ž *Vždy sa nájdú Eskimáci, ktorí pre obyvateľov Konga vypracujú pokyny, ako si majú počínať v období horúčav.*

Lec

Ž *Lekárska veda urobila také pokroky, že na svete už niet zdravého človeka.*

Huxley

Ž *Hrozíme sa nášho storočia a predsa patríme k nemu.*

Benjamin Constant

Ž *Radosť k nám prichádza inak oveľa častejšie, ako si myslíme, stačí len viac otvoriť oči.*

Woike

Ž *Náhoda je pseudonym, ktorý si dá Boh, keď chce zostať inkognito.*

Schweitzer

Ž *Robme to, čo prináša radosť aspoň jednému človeku a istotne obdaríme radosťou aj celý svet.*

Mann

Ž *Veda začína byť zaujímavá tam, kde prestáva byť vedou.*

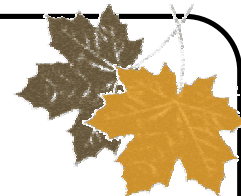
Justus von Liebig

ZEMELOĎ ČOSKORO PRIPLÁVA DO ČIECH

„Častokrát sa ma ľudia pýtajú, či mám nejakého architekta, ktorý ma inšpiroval. A ja odpovedám, že strom. A častokrát by som ním aj rád bol.“

Michael Reynolds

Ž Ak ste videli film Architekt odpadu, viete, komu patrí tento citát. Ak nie, trochu vám ho predstavím. Michael Reynolds je človek, ktorý už vyše 35 rokov stavia po svete lacné domy z prírodných a odpadových materiálov. Podľa neho odpad v pravom slova zmysle neexistuje, pretože všetko sa dá opätovne využiť. Napríklad na stavbu domov, ktoré sú známe ako „zemelode“, po anglicky „earthships“, definované ako radikálne udržateľné domy vyrobené z recyklovaných materiálov. Tento američan pri ich stavbe narážal na byrokratické prekážky, pretože stavať domy a odpojiť ich len-tak od systému sa nie vždy samotnému systému páči. Na niekoľko rokov mu bola odobratá licencia architekta. S partiou stavbárov odchádzal preto do krajín postihnutých prírodnými katastrofami a svoje vízie realizoval tam. Stavať zemelode naučil ľudí na Haiti, Hondurase alebo Mexiku. Po jeho úspechoch v humanitárnej činnosti mu bola navrátená licencia architekta a navyše sa podarilo presadiť zmenu stavebného zákona. Je to teda silný príbeh jednotlivca, ktorý presadil svoju dobrú víziu. Na nasledovných riadkoch ponúknem krátky náhľad do jeho filozofie, ktorú využíva pri stavbách.

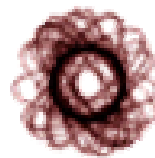
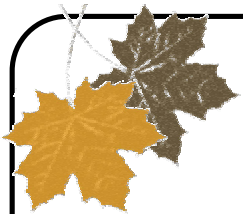

Ž Pôvodní obyvatelia Zeme tu žili po storočia a ich život nemal výrazný vplyv na to, ako príroda vyzerala. Tieto bytosti využívali zem k tomu, k čomu ju chce využiť Mike – k obžive. Nemali ekonomiku a nemali odpad. Moderné ľudstvo tu máme pár storočí a už má dopad na to, ako krajina vyzerá. Moderná civilizácia má ekonomiku, má odpadky. A má systém, ktorý udržuje ekonomiku, ktorá je tu od toho, aby udržala ľudí. To sa však nedeje. V lepšom svete to bude tak, že systém sám udrží ľudí pri živote a táto obživa ľudí následne udrží ekonomiku. A táto ekonomika by bola oveľa bezpečnejšia. Čiže skutočná ekonomika by mala byť výsledkom, nie prostriedkom. Pokiaľ budeme premieňať ekonomiku, budeme premieňať koncept odpadov, ktoré sú výstupom súčasného hospodárstva a podarí sa nám zabezpečiť ľuďom obživu.

Ž To, o čo sa Reynolds so svojím tímom snaží pri budovaní zemelodí je, aby samotný život v nich platil za jeho služby. A keď to taký dom vie, tak je to skvelé, pretože eliminuje potrebu infraštruktúry. A tiež každý človek môže mať kontrolu nad svojimi spotrebami. Chce, aby si každý dom- zemeloď- vedel vyrobiť všetko, čo potrebuje, sám. To zahŕňa 6 hlavných okruhov, zohľadnených pri stavbách:

- stavanie domu z prírodných zdrojov a recyklovaných materiálov
- vlastné hospodárenie s vodou
- využitie odpadovej a úžitkovej vody
- solárne/termálne vykurovanie a chladenie
- elektrina zo soláru a vetra
- vlastná produkcia potravín

Ž V súčasnosti sa o splnenie väčšiny požiadaviek starajú mestá. Reynolds sa snaží o to, aby každý dom bol schopný vytvárať si toto sám. Hlavným krokom je stavenie z prírodných a odpadových materiálov, vďaka čomu odpadá uhlíková stopa vytváraná výrobou konvenčných stavebných materiálov, ktoré sa následne rozvážajú po celom svete. Pri tejto architektúre sa robí veľa vecí v jednej pohnútke. Čistí sa svet od odpadkov, stavia sa dom a zároveň sa robí umenie. Náklady na dom sú takmer nulové, pretože si sám recykluje dažďovú a odpadovú vodu, systémom nádrží, filtrov a cyklickému obehu vody. Často sú pri domoch koreňové čističky. Vďaka vnútorným a vonkajším záhradám si v ňom obyvatelia vypestujú vlastné jedlo. Orientáciou veľkých presklených okien sa dá zabezpečiť dostatok svetla aj tepla počas celého roka. Pri niektorých stavbách z pneumatík sa v nich nazhromaždí v lete toľko tepla, že v zime ním vykurejú dom.

Ž Okrem spomenutých pneumatík sa používajú aj plechovky od piva, sklené a plastové fľaše, panely zo starých ľadničiek, staré kúsky keramiky, hlina, podrvené staré tehly, slama a iné materiály, ktoré ponúka tá- ktorá oblasť. Dôležité je, aby boli lokálne a nemuseli sa prepravovať na veľkú vzdialenosť. Stavby domov majú aj silný sociálny podtext. Tým, že sú pomerne lacné a využívajú miestne materiály, učia ľudí stavať si energeticky efektívne domy, ktoré by mali vydržať aj mnohé prírodné katastrofy.

Ž O čo naozaj ide a ako sa také niečo stavia, si budú čoskoro môcť vyskúšať aj ľudia na projekte v Českej republike, kde sa chystá Mike aj so svojim tímom postaviť prvú modelovú českú zemeľoď. Projekt zastrešuje o. z. Zeměloď, a v súčasnosti prebieha verejná finančná zbierka na projekt. Pozemok na stavbu sa im zatiaľ snaží držať v tajnosti, no vraj je južne od Prahy a má silného ducha miesta. Sám Mike sa bol naň pozrieť a vyjadril sa, že tam vyrastie „earth monastery“. Na miesto činu ho sprevádzal český, herec, imrovizátor, no najmä úžasný človek, ktorý prepadol čaru prírodného staviteľstva, Jaroslav Dušek, ktorý sa tiež chce podieľať na stavbe zemeľode. Česká zemeľoď bude slúžiť verejnosti ako informačné a vzdelávacie centrum, ktoré bude ponúkať exkurzie, napríklad pre študentov. Pozemok tiež bude slúžiť na ekologické pestovanie plodín a chov zvierat. Zahájiť stavbu plánujú v letných mesiacoch budúceho roku a workshop je otvorený pre všetkých nadšencov- dobrovoľníkov, ktorí by mali seriózny záujem sa na ňom dlhodobo alebo krátkodobo podieľať. Vynára sa tak skvelá príležitosť stretnúť inšpiratívnych ľudí pri tvorivej akcii, naučiť sa niečo nové a byť súčasťou veľkej veci.

Kontakty na organizátorov a časom aj viac informácií nájdete na stránke www.zemelod.cz.

Andrea Uherková

Mike pri dome z hliny a sklenených fliaš

Modlitba Zemi

Prosím o tvoje uzdravenie,
žiadam tvoje vyliečenie.
Tvojich síl obnovenie,
Riek a potokov očistenie.

Nech vzduch svieži plný života je,
Nech pôda zeleňou, kvetmi pokrytá je.

Nech vídavam usmiatych a šťastných ľudí,
nech ma slniečko zo sna budí.

Nech sme k sebe priateľskí a láskaví,
Nech svojím srdcom človek svet postaví.

A nájde harmóniu so sebou i s prírodou,
nech žije s láskou nad i pod vodou.

K prírode byť šetrní,
svojmu srdcu verní.

Nech život zázrakov začne sa žiť.
s láskou, vďakou za to, že tu môžeme byť.

Aby každého ruka k dielu,
prinášala nielen vieru,
aby sme našli tú správnu mieru,
a spravili veľkú zmenu.

Prosím o sebazpoznanie každej bytosti,
o objavenie vlastnej svätosti,
porozumenie večnosti,
o pochopenie ženskosti,
žitie v spolupatričnosti,
O daroch- ich veľkosti,
vyliečenie bolesti,
prejavenie štedrosti,
ducha- prítomnosti,
uvedomenie si hojnosti,
žitie v radošti.
Prosím začni u seba,
potom to daj zdieľať.
Z teba láska vyviera,
semienka lásky zasieva.

S pokorou k životu,
hľadájuúc útechu,
že svet sa zmení,
len začni to, čo nepáči sa ti -meniť.

Spoja sa nebesia,
ťažký batoh daj im na plecía,
nemusíš niešť sám tú ťarchu,
stavať Noemovu archu.

Začni tvoriť,
tebou samým život zdobiť.
Pre iných i pre seba,
nech láska prúdi cez teba.

Vo vetre

Vo vetre, v objatí,
ja s ním sme objatí.

Tak rýchlo bežať oproti nemu
a lámať jeho jazyky.
Tak rýchlo ako on ísť behom
a cítiť jeho dotyky.

A stáť s viečkami k zemi
a cítiť že snáď i odfúkne ma.
Chciet' nechať sa unášať veľmi
nech bezpečne unesie ma.

A veriť že krídla mám,
že si v ňom zaplávam.

Čarovne bdiem,
že šťastie mám, viem.

Zakloním hlávku
odnáša páľavu
zakloním na ľavú
cítim úľavu.

myšlienky odnáša dozadu
smiech, krásu stavia do radu

Chytá krivky tela
no nie tak veľa.
A ja s rukami k slnku
počúvam na akú zahral strunku.

Šumí, šepotá dychom zrýchleným,
no i tak zvukom, môjmu srdcu milným.

A teraz utekám vpred
s vďakou, že ukázal mi stred.

Simi Vojenčiaková

podomenec
vratenec
gubovanec

podomenec kmetov
gubovanec torunov

REVA

» Ohubovanec – Ohubovance « strom, na ktorom už rastú plodnice drevokazných húb.

Táto metodika vznikla v Lúčanskej Malej Fatre.

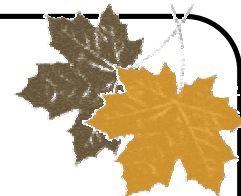
[illegible]

...ÓDA NA HNOJ...

- Ódu na radost'...

No aj napriek tomu si ju mnohí bezprostrední (nie teoretickí) krajinotvorcovia nevedeli osvojiť... Scelené veľkoblokové niekoľko ha rozľahlé oráčiny, sa posypajú priemyselným hnojivom, zatiaľ čo maštalný hnoj z predimenzovanej veľkovýroby je ukladaný do pretekajúcich hrozných skládok. **Maštalný hnoj vzniká pri normálnom gazdovaní najmä v zimnom období, keď sú zvieratá v maštali a nepasú sa ako cez zvyšok vegetačného obdobia vo voľnej krajine.** A túto vetu je dobré si osvojiť pre dobrú prax. Koľko škody sa na pôde napáchalo, keď sa nahradil organický hnoj priemyselnými hnojivami. Spolu s kyticou synergicky pôsobiacich faktorov sú to napr.: rozpad pôdnej štruktúry, acidifikácia, alkalizácia, sekundárne zasolenie, pôdna únava...

Pozrime sa na situáciu z pohľadu pôdnej štruktúry. Pôdnu štruktúru tvoria agregáty, v ktorých jednotlivé minerálne a organické zrná lepia do agregátov humusové látky, uhličitany a koaguláty zlúčenín železa a hliníka. Na tvorbe agregátov sa podieľa aj zooedafón (exkrementy dážďoviek...). Rozpad pôdnej štruktúry vyvolávajú mechanické sily, fyzikálno-chemické javy a biologické procesy. Fyzikálno-chemické javy rozpadu pôdnych agregátov sú spojené úzko z pôdnou aciditou, účinkom nadmerného obsahu draslíka a sodíka v pôde. Jednomocné katióny (Na, H, K) pôsobia na minerálne aj organické koloidy peptizačne. Zhlukovaniu koloidov do agregátov bráni vytváranie pravých roztokov vodorozpustných solí a anorganických kyselín (kyselina uhličitá, dusičná, síran draselný, uhličitán sodný). Na nadmernú aplikáciu draselných hnojív sa viaže rozpad pôdnej štruktúry, a to výrazne znižuje odolnosť pôdy voči pedokompakcii a erózii. Z biologických procesov len stručne spomeniem, že strata humusu okrem zmien iných vlastností pôdy, znamená aj úbytok stmelujúceho materiálu a teda nepriamo podmieňuje peptizáciu pôdnych koloidov.

Človek sa podieľa na rozpade pôdnej štruktúry v poľnohospod. pôdach pestovaním monokultúr, nízkym zastúpením viacročných krmovín, utláčaním ťažkými mechanizmami a nevhodným obrábaním, hnojením fyziologicky kyslými priemyselnými hnojivami, draselnými hnojivami, **nedostatočným hnojením ornej pôdy organickými hnojivami**, nadmerným zavlažovaním,.. Rozpad pôdnej štruktúry na jednotlivé piesočnaté, prachovité a ílovité zrná, znižuje priestor pre vzduch a vodu. Ďalej znižuje zasiakavosť vody a priepustnosť pôdy pre vodu, redukuje dýchanie pôdy, znižuje koreňovú sústavu rastlín, tiež počet aeróbnych mikroorganizmov, uľahčuje pôsobenie erózie. Znižuje množstvo dážďoviek a zooedafónu, pôda je lepivá a mazľavá, ťažko sa obrába, povrchový odtok je prudko zvýšený.

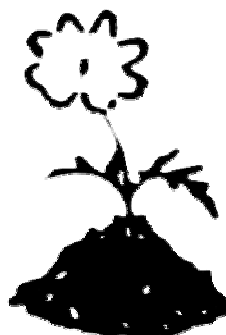
Opatrenia na obnovu pôdnej štruktúry spočívajú tiež významnou mierou častejším hnojením organickým čiže maštalným hnojom. Toto opatrenie tiež lieči pôdu pri pôdnej únave, neblahom stave pH pôdy a pod.

Vidíme, liečivá sila hnoja pre pôdu – zem živiteľku je nezanedbateľná. Moji drahí, jedzme zdravé potraviny a hnoj kydajme na roľu do krajiny!

A keďže je to óda - hudbu si podľa vlastného vkusu primyslite.

Použitá literatúra:

BEDRNA, Z. : Environmentálne pôdoznanectvo, 2002, Veda , Bratislava.

Ivka Kalafusová

KDE TU BÝVA BAHÝL HVEZDÁR

(pozvánka)

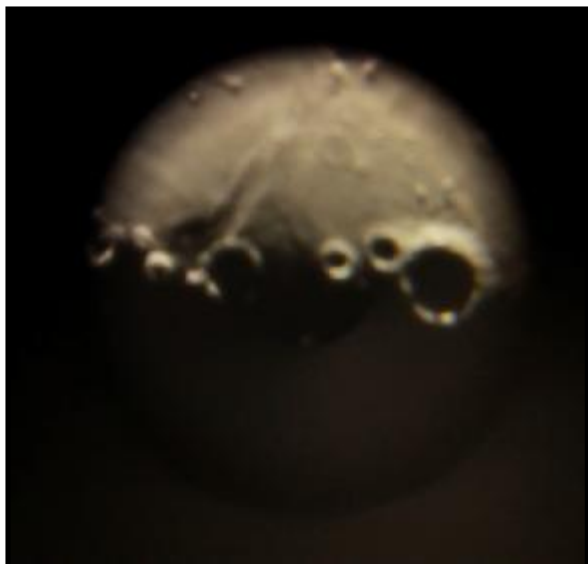
Roky rokánske spolu s doc. Krchnákom učíme predmet „Filozofické skúmania vývoja Vesmíru“. V letnom aj v zimnom semestri – pre záujem študentov. Skutočne. Dôležité je ale to, že vždy sme sa snažili študentom na tej oblohe aj čo to ukázať. Mali sme malé, prenosné ďalekohľadáky rôznych typov. Tu vo Zvolene a samozrejme aj svojho času v Banskej Štiavnici. Nie vždy sa nám pri tom darilo. Ďalekohľady boli malé a ak sa nám podarilo uvidieť kosáčik Venuše, boli sme radosťou bez seba. Preto sme sa rozhodli kúpiť si poriadny ďalekohľad. Ten sa ale nedal dosť dobre prenášať a išlo o prístroj, ktorý stál viac ako 70 000 korún. Navyše, vzhľadom k hmotnosti už prenášanie z komory na dvor robilo problémy, nieto prenášanie zo Slatiny do Štiavnice a späť. Rozhodli sme sa teda postaviť si hvezdárňu. Hvezdárňu v plnej paráde. Pomenovaná je po mojej milovanej vnučúčke Julinke „Júlia“. Čiže, jednoducho Hvezdárňu Júlia.

Julinka a jej starký v dedičných krojoch

Mesiac s morom Jasu, Pokoja, Kríz, Hojnosti a Nektáru

V našej hvezdárni sa samozrejme v prvom rade venujeme vedeckej práci. Pozorujeme. Máme viac pozorovacích programov. Od fotografovania Slnecnej fotosféry, cez hľadanie jasných bolidov až po určovanie svetelných kriviek krátko periodických zákrytových dvojhviezd. Sme vybavený poloprofesionálnym ďalekohľadom strednej triedy, kvalitným fotoaparátom Cannon, WEB kamerou a veľkým množstvom príslušenstva, mechanického a optického tak, aby sme sa čo najviac priblížili profesionálom. Vedou ale nikoho „nudiť“ nechceme. Ide o iné. Ide o popularizáciu bližšieho či vzdialenejšieho Vesmíru, o popularizáciu krás nočnej oblohy.

Popularizácia chce ale dvoch a síce popularizátora a poslucháča. Preto vy na tomto mieste stačilo napísať to jednoduché „Treba prísť.“ A skutočne chodia. Dospelí, deti, študenti. Dokonca sa zo zvedavosti do kupole hvezdárne šplhala viac ako 70 ročná pani. Chcela to vidieť. Treba ale prísť tak zvečera, keď je už vidno aspoň nejakú tú hviezdu alebo aspoň kosáčik Mesiaca. Kým sa zvitáme, presunieme cez pracovňu do kupole, tak sa aj zvečeri a nastane tma.

Za roky, čo ku nám chodia ľudia sme sa naspamäť naučili súhvezdia, aj tie maličké, mená jasných hviezd a čuduj sa svete, aj mená morí, zálivov a močiarov na Mesiaci. Čiže aj o takom obyčajnom Mesiaci sa dá rozprávať zhruba hodinu. Nie je to nijako veľa. Návštevník musí mať čas. My ho máme. Aj nedávno boli siedmi študenti. Skoro tri hodiny záujmu, výkladu, otázok a prekvapení.

Voláme všetkých, bez rozdielu. Ku nám netreba šliapať 6 km cez les, ani hľadať parkovisko v beznádejne preplnenom meste a sme stále tam.

Na potechu záujemcom pripájame zopár fotografií. Skúšobných, nie profesionálne vyladených.

A názov je taký nato, aby ste, ak presne neviete, kde bývam prišli do Zvolenskej Slatiny do krčmy a ľubovoľnému domácomu položili túto otázku. Spoloční sa, že sa Vás ujme a zavedie Vás ku mne domov, alebo Vám jednoducho a presne ukáže cestu.

Tak, do skorého videnia.

Vladimír Bahýl

R • O • Z • H • O • V • O • R

Na vzťah k astronómii sme sa pýtali Vladimíra Bahýla - externého gestora fakulty ekológie a environmentalistiky.

Veľký voz nad hvezdárňou Júlia

â Čo vás priviedlo k tomuto koníčku? â

V prvom rade miestny kňaz – misionár, ktorý dlhé roky pôsobil v Indii. Keď sa vrátil na Slovensko, mal vlastný ďalekohľad. Ukazoval nám oblohu, videl som Saturn, Jupiter a hmlovinu v Orione. To boli začiatky. Neskôr som nastúpil na gymnázium, kde ma chytila matematika a fyzika. Pretože som mal vynikajúce výsledky, otvorili kvôli mne špecializáciu astronómia a astrofyziku. Súčasne som študoval teoretickú fyziku i astronómiu. Po štúdiu som mal nastúpiť do odborného ústavu na Skalnaté pleso, no pravidelne som chodieval do kostola v Kežmarku. To sa im nepáčilo, a tak ma prepustili. Nato som sa dostal do výroby vo fabrike. A však s astronómiou som sa nerozlúčil. Postupne som si vybudoval hvezdárňu a celý čas som vydával práce na odbornej úrovni.

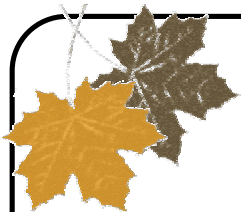
â Na čom z oblasti astronómie pracujete teraz? â

Spolupracujem s americkou asociáciou na pozorovanie meteorov. Mám bolidovú stanicu kde pozorujem bolidy (pozn. red.: bolidy sú jasné meteory, ktoré padnú na zem). Ďalej spolupracujem s Karlovou univerzitou na modelovaní tesných zákrytových hviezd - to sú také, ktoré sa navzájom nedotýkajú, a však rotujú tesne okolo seba. Taktiež nezabúdam na ľudí, ktorí ma prídu navštíviť do mojej hvezdárničky. Od začiatku roka ma už navštívilo 400 ľudí.

â Aký bol váš najväčší projekt, na ktorom ste pracovali? â

Pravdu povediac, pre mňa sú všetky moje práce rovnako významné. Tak ako matka nemôže povedať, že jedno dieťa je jej milšie než druhé, ani ja svoje práce nepovažujem za viac alebo menej významné. A však ten najväčší projekt sa netýkal astronómie, ale počítačovej tomografie. Skonštruovali sme počítačový tomograf s využitím pre drevo. Niečo ako 3D skener. Mali sme tu 4 typy týchto tomografov. Až neskôr sme prišli na to, že tieto počítačové algoritmy ktoré sme využívali sa dajú použiť aj v astronómii.

â Ktoré vaše astronomické pozorovania, vám najviac utkveli v pamäti? â

Keď som bol mladý, venoval som sa kozmológii. Určoval som hablovú konštantu, nezávisle od iných pozorovaní, na základe červeného posunu ďalekých galaxií. Táto hodnota platí dodnes. Podobne to bolo v prípade, keď sme určovali štruktúru medzigalaktickej hmoty. Podľa svetelného výkonu galaxie a jej vzdialenosti, na základe zoslabovania svetla, sme určili jej hustotu, pričom sme zistili že medzigalaktický priestor nie je prázdny. Je tam však neporovnateľne menší objem molekúl než vo vzduchu, ktorý dýchame.

â Čo hovoríte na ufo a mimozemské civilizácie? â

S úsmevom, v prvom rade uvažujem nad tým, ako budeme na seba genetický pripravení. Bolo by to čosi podobné, ako keď prišli prví moreplavci do Ameriky, kde stretli domorodcov s úplne inou imunitou. Malo to katastrofálne následky. Preto mimozemšťania môžu na zemi spôsobiť ukrutnú katastrofu. Z druhej strany sa po stretnutí s mimozemským životom naskytá otázka, či to bude život, ktorý dáme do skúmavky, alebo či tento život dá do skúmavky nás. To sú tie extrémny.

â V poslednej dobe sa často hovorí o mayskom kalendári, konci veľkého cyklu a roku 2012. Čo si o celom tomto boome myslíte? â

O týchto veciach sa píše v takzvanej bulvárnej tlači. Určite o tomto cykle nebol článok v časopise Scientific American. Z toho dôvodu som tomu veľmi nevenoval pozornosť.

â Čo by ste čitateľom vedeli povedať o paralelných vesmíroch? â

Je to teoretická konštrukcia, ktorá nie je overená praxou a ja nie som fanúšik paralelných vesmírov. Práve naopak, ja som fanúšik vesmírnej jedinečnosti. A navyše ja, ako kresťan, sa hlásim k jedinečnosti sveta.

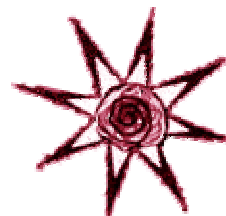
â Aké vidíte paralely medzi vedeckým pohľadom na stvorenie vesmíru a sveta a pohľadom z Biblie? â

Súvis nie je žiaden. Biblia je svedectvo o prítomnosti Jahveho v dejinách Izraela. Evanjeliá sa nikdy nezaoberali kozmologickými teóriami, ale tým ako máme žiť. To je etika, návod ako máme žiť. Radí nám odpúšťať, nebyť chamtivými a ctiť si lásku. Ale dávať do súvisu 6 dní stvorenie s érami Big Bangu je podľa mňa nedovolená aproximácia. Tak isto, to že Boh stvoril Evu z Adamovho rebra neznamená, že by rezal nejakým žabikláčom Adama, ale, že žena má byť blízka srdcu muža. Rozhodne Biblia nemôže byť učebnicou kozmológie, biológie a podobne.

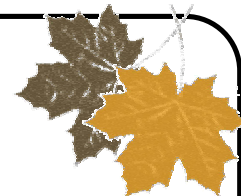
â Čo by ste ešte chceli študentom, ktorí budú čítať stromček, odkázať? â

Chcem ešte povedať, že u mňa sú dvere otvorené pre každého. Nevypisujem témy bakalárskych a diplomových prác, ale každý ma možnosť prísť za mnou, ak má pocit, že by som ho mohol v tej téme viesť. Od riešenia povodní či ochrany meandrov Hrona, až po teoretickú fyziku. Taktiež v mojej hvezdárničke sú študentom dvere otvorené. Stačí sa dohodnúť a prísť. A na záver, viete čo je na vysokoškolskom štúdiu najdôležitejšie? Nie vedomosti ako si iste všetci myslia, ale nájsť si tu životného partnera. Už dlho to šírim medzi študentmi. Mnohí to vzali vážne a teraz mi posielajú svadobné oznámenia.

KuKo.

® How can the 'developed' world (and I would add 'developing' world) become intimately connected to it's true life source, which is ultimately the natural world? ®

® Ako môžu byť "rozvinuté" krajiny (a ja by som dodala "rozvojové" krajiny) úzko spojené s ich skutočným zdrojom života, ktorým je nakoniec prirodzený svet? ®

I believe that there are several levels of connectivity to nature possible in the human experience, but that those who are the most connected are ultimately the most materially, biologically, and psychologically resilient. The deepest levels of human connection to ecosystems (the most resilient) stem first and foremost from practical and material activities within an ecosystem that produce our basic needs; food, clothes, shelter, warmth etc.

Those societies which produce their own basic needs directly from the local ecosystem in which they live are the most intimately connected to the processes of nature. For completely self-reliant peoples, who depend on no outside goods and services, the ecology of their locale shapes and guides virtually every aspect of their day-to-day lives and worldviews. Thus spiritual, cosmological perspectives regarding nature (essentially sacredness and respect for nature) stem first from direct material dependence upon nature and not from the other way around.

I am not saying that spiritual, conscious connection to nature cannot be found while living in an industrial society, but that in a society where only a very small percentage of persons produce any of their basic necessities directly from nature, the opportunity for deep nature connectivity is very small, while in a society where basic needs are met directly from a local ecosystem the opportunity for both the growth of in-depth practical ecological knowledge and spiritual connectivity to nature is immense. Essentially, the more day-to-day mediation between human beings and nature (i.e. supermarkets, electronics, money etc.) the less ecological knowledge and the less connectivity to the natural world.

- the **human experience** = ľudská skúsenosť
- **resilient** = odolný
- to **stem** = vyplýva
- **first and foremost** = v prvom rade
- **self-reliant** = samostatný
- **depend on/ dependence upon** = závisí na/ závislosť na
- the ecology of their **locale** = ekológia ich miesta/miestneho okolia

- to **shape** and to **guide** = formovať a viesť
- **day-to-day** lives = každodenný život
- **regarding** = o
- **sacredness** and **respect** = posvätnosť a rešpekt
- **basic necessities/ basic needs** = základné potreby
- the **opportunity for** = možnosť na/ príležitosť k
- **immense** = obrovské
- **mediation** = sprostredkovanie

Many people would read my assessment and respond something akin to "So what? What does connectivity to nature have to do with my happiness, my food, my clothes, my shelter, my survival? In our modern world being connected to nature is not necessary for myself or my family. I am trained as a computer programmer and make enough money to buy what I need. let someone else pick my fruits and vegetables and be 'connected' to nature".

However, what such people are failing to acknowledge is that the systems which support them now are dependent upon one version of relationship with the natural world, a highly alienated, un-connected, and arrogant version, but nevertheless a version still completely dependent upon a functioning, healthy planet for its survival. Someone who has lived a lifetime dependent upon hunting or subsistence gardening understands ecological cause and effect. Such a person is intimately aware that when they make mistakes (such as overharvesting deer) there are consequences. This person learns those consequences first hand, through hunger.

In our society the bulk of us learn nothing of deep ecology because we get what we need from a grocery store or restaurant.

I don't believe that this intense alienation from nature is something we can ever abort within the context of our current socio-economic and political system (the bulk of us have sacrificed too much of our time to the economic stranglehold which now controls us and there is no more time left to adequately develop connectivity to nature while we run endlessly on the treadmill trying to make ends meet).

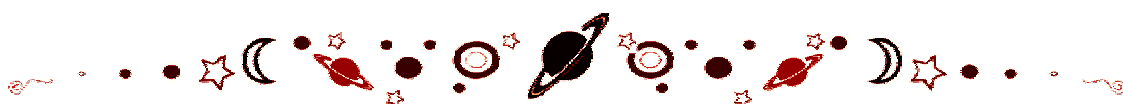
TO BE CONTINUED :-)

Zuzka Pazderková

- **akin to** = podobný/ príbuzný
- **necessary for** = nevyhnutný pre
- **pick** = vybrať/ zbierať (úrodu)
- **failing to acknowledge** = zlyháva pripustiť si/ uznať
- **relationship with** = vzťah s
- **alienated** = odcudzil
- **nevertheless** = napriek tomu
- **a lifetime** = život/ doba žitia
- **subsistence gardening** = trvácne/ ekologické pestovanie/ záhradníčenie :-)
- **overharvesting** = vyloviť/ neúmerne lovenie

- **consequences** = dôsledky
- **first hand** = z prvej ruky
- **the bulk of us** = časť z nás
- **a grocery store** = obchod so zeleninkou a ovocím = ZELOVOC
- **abort** = prerušenie/ prerušiť
- **current** = momentálny/ aktuálny/ súčasný
- **stranglehold** = zovretie
- **run endlessly on the treadmill** = bežať donekonečna na bežeckom páse
- **to make ends meet** = vystačiť (s peniazmi)

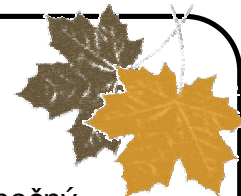
O úžasnej prepojenosti, vesmírnej jednote alebo o niektorých z nekonečna dizajnových vzorcoch - všeobecne fungujúcich...

* Krvné riečisko, listová žilnatina, vlásoknice potokov povrchového odtoku...

Áno vidíme analógie. Presne tak, milí pozorovatelia sveta okolo seba. Môžeme na našej matičke Zemi pozorovať úžasné množstvo analogických vzorcov dokonalého usporiadania a fungovania... Nuž poďme k našej životodarnej vode. Vode, ktorá všetko spája, pamätá si, nesie informácie vďaka štruktúrnemu usporiadaniu molekúl do klastrov, ktoré fungujú ako záznamové médium až po zmenu skupenstva, kde sa očisťuje od informácií. Kvalita, stav vody od najmenších vodných tokov po obrovské rieky presne odráža aj stav zdravia ľudí v najširšom pojme. Pozorovateľ je v úžase s akou presnosťou to sedí. Krvné obrazy veľkej časti ľudí sú strašné. (prítomnosť množstva cudzorodých, nechcených látok – rezíduí chemických produktov či už farmaceutického priemyslu, pesticídov, rastových hormónov, dusitanov, dusičnanov, krvinky sú často voľne nerozptýlené ale nalepené ledva dýchajú v akýchsi konglomerátoch...) Tak isto aj kvalita vody a celkové oživenie vodných tokov je strašné na mnohých úsekoch. To ako sa správame sami voči sebe, tak sa prejavuje naše pôsobenie v krajine. Čím sa kŕmime - vieme? A chceme vedieť súvislosti o potravinách, ich kvalite a chceme s tým niečo urobiť? Nie sme vytrhnutí z prírodného kolobehu a fungovania prirodzených zákonitostí v krajine? Máme stres? Pachtíme sa? Sú privalové dažde? A čo rozkolísané hladiny vody v recipientoch riek? Viera v technický pokrok a len a len v ten!? Vodné priehrady zachránia hydrologický režim v krajine!? (kapacita pôdy a podlažia je zvyčajne rádovo vyššia ako objem tých najväčších umelých nádrží v krajine) Rieky bez zachovalého riečneho kontinua, samočistiacej schopnosti.. Pripomínajú vám priškrtené rieky priehradnými múrmi kľčové žily, prípadne infarkt? Áno správne. Uvedomujeme si, že každá priehrada je skôr či neskôr odsúdená na zánik?

Áno proces zazemňovania neúprosne funguje aj v priehradách, nielen v jazerách...

O trombóze ste už počuli? Dúfam že osobne ste sa s ňou nestretli, je to veľmi nebezpečný a nepríjemný neduh. Áno niektoré priehradné telesá môžeme nazvať tromby riek. Nahliadli ste už niekedy do sedimentov bahna na dne takýchto umelých priehrad? Ak má niekto rád horory - tak odporúčam sa pozrieť na VD Hričov .. napríklad .. o tých Čínskych so šesťmocným chrómom ani nebudem rozprávať, lebo by sme dobre nespali. Také bahienko z priehrady na rieke kde sú poblíž nej prejavy nedávneho šialenstva industrializácie a spriemyselného kolektivizovaného poľnohospodárstva sa prudko ponáša na toxický koktail, len z tým rozdielom, že nikoho by to nenapadlo piť, lebo smrdí.

Horské riečisko- Altaj

Listová žilnatina- vidíte analógiu s krvným riečiskom?

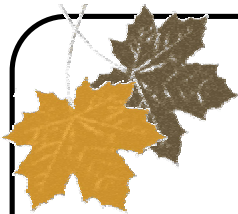
* Mokrade – obličky krajiny

Znižovanie retenčnej schopnosti povodí spôsobilo vyprázdňovanie malého vodného cyklu v prírode, pokles vlhkosti pôdneho profilu, hladín spodných vôd, prehrievanie celých území. Polia bez prirodzených prekážok odtoku dažďovej vody sú v horských a podhorských oblastiach ideálnym prostredím na eróziu a vznik lokálnych povodní, rýchle zanášanie vodných nádrží, znižovanie zásob podzemných vôd, pokles minimálnych prietokov v zrážkovo deficitnom období, narastajúci trend kulminačných povodňových prietokov atď. **Vodohospodári sa už ani nesnažia zakrývať, že ak by sa požadované extrémne nároky na štátny rozpočet na opatrenia, ktoré navrhujú, skutočne poskytl, situácia by sa nezlepšila,** resp. len málo. Naše mestá sa potupne premieňajú na horúce ostrovy, kde počas letných horúčav zomierajú starí ľudia na zlyhanie srdca, kde ľudia trpia alergiami. Mestá, ktorých lokalita bola voľakedy zvolená s ohľadom na bohatý zdroj vody, dnes s veľkými ťažkosťami dopravujú a čistia vodu z veľkých vzdialeností, zatiaľ čo kanalizujú dažďovú vodu, ktorá im padá na hlavu. (**analógia nezdravého životného štýlu a nefritída** = zápal obličiek)

Smutný príbeh Váhu na ktorého brehu vznikli najúrodnejšie pôdy široko ďaleko, rieky ktorá umožnila rozvoj a život mnohým kultúram až po tú nedávnu červenú; a teraz? Akú kultúru? Nevšimavú, upachtenú, vystresovanú... Áno dosiahli sme rozvoj – narušený malý hydrologický režim v krajine, znehodnotená kvalita povrchových vôd a nikdy nebolo toľko pacientov. Sme rozvinutí ako rozvinuté kĺbko vlny s ktorým sa hral besný pes. No najvyšší čas sa pekne začať namotávať pozitívnymi všeobecne liečivými inšpiratívnymi myšlienkami na pekné kĺbko vlny. Aby bolo možné uštrikovať po malinkatých očkách mozaiky našich ozdravných činov teplučký sveter. A taký sveter z láskou uštrikovaný - hreje dvakrát.

Ponúka sa nám ako veľká výzva a zároveň ako správna cesta Nová vodná paradigma. Tá obsahuje dôležité informácie o fungovaní hydrologického režimu v krajine, podáva návod na nápravy veľkej

časti škôd snaživých obmedzencov, čo vysušili krajinu a zabili rieky. Predstavuje kultúru zodpovednosti za vodu. Znamená rozvíjať, využívať a podporovať plošné ekosystémové zadržiavanie dažďovej vody v povodiach, aby ekosystémy „vyrábali“ dostatok kvalitnej vody, aby čistili znečistenú vodu, zmierňovali riziká výskytu živelných pohrôm, povodní, súch, stabilizovali klímu, posilňovali biodiverzitu a trvalo udržateľný život. A pamätajte si: „Protí vode sa najlepšie bráni vodou!“ Teda udržme vodu v krajine = obnovujeme mokrade a do vysušených oblastí likvidáciou melioračných drenáží vráťme vodu. Nechajme rieky prirodzene čisté tiecť tak ako tečú a ony nás nechajú v hojnosti žiť po ich boku.

Radostne tečúca rieka – akoby tancovala po nížine s množstvom ramien, aluviálnych mokradí, po jej bokoch žijú malé ukrajinské dedinky - (a v nich každé hospodárstvo v kvalite eko)

(za odborné hydro-informácie ďakujeme Ing. Michalovi Kravčíkovi, CSc. a jeho autorskému kolektívu z knižnej publikácie: Voda pre uzdravenie klímy - Nová vodná paradigma; 2007 Informácie o pamäti vody Prof. Rustom Roy z Pensylvánskej univerzity)

Ivka Kalafusová

í Í í

Pokry svoju strechu šindľami zo smreku alebo

Ochrana obydľia pred nepriaznami vesmíru šindľovou strechou

Šindel, drevená, stáročia a medzinárodne používaná krytina, neustále priťahuje ľudí svojou jednoduchosťou, malebnosťou, ľahkosťou. Domy šindľom pokryté pôsobia priam rozprávково. V minulosti bola táto krytina na Slovensku druhá najpoužívanější, hneď po slame. Používal sa všade tam, kde bol dostatok rovno štiepatelného ihličnatého dreva a súčasne nedostatok ražnej slamy. Názov šindel pochádza z nemčiny, ale aj na britských ostrovoch existuje podobný názov „shingle“, ktorý predstavuje podobnú variantu nášho šindľa. Na Slovensku používaný šindel mal štandardnú dĺžku 40 – 60 cm, niekedy však až 1 m. Na jednej strane bol hrubší, cca 3cm, a postupne ku kraju stenčený. V hrubšej časti bola vyrezaná drážka tzv. paha, do ktorej sa vkladalo pero (užšia časť) druhého šindľa. Šírka šindľov bývala v rozmedzí od 7 do 15 cm. Na ich výrobu sa najčastejšie používal smrek alebo jedľa, zriedkavejšie smrekovec, niektoré zdroje

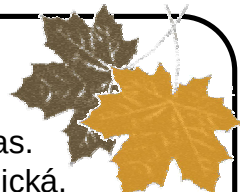
*Práca s obojručným nožom –
– strúhanie šindľa*

hovorí aj o osike.

V súčasnosti sa šindel vyrába hlavne strojovo, avšak s tradičným šindľom sa kvalitatívne nedá porovnať. Pri ručnej výrobe sa starostlivo vyberá husto a rovno rastúce drevo, pri ktorom následne nie sú prerezané vlákna, čo má rozhodujúci vplyv na trvácnosť. Ručne robený šindel má mierne zaoblený tvar a na mieste, na ktorom najskôr prehníva je hrubší oproti šindľu rezanému, čo tiež životnosť šindľa predlžuje. Napokon, povrch šindľa opracovaného obojručným nožom je hladký ako detská riť a tak po ňom zrážková voda rýchlo steká, šindel rýchlejšie schne a nehnije tak ako rezaný, ktorý vodu saje ako špongia.

Prečo sme ale upustili od používania štiepaného šindľa? Hlavný dôvod je jeho vysoká cena (až 0,5 € /ks). Na zakrytie drevenice klasických rozmerov je potrebných 6-7 tisíc šindľov a za tú cenu si už môžete kúpiť aj trvácnejšiu krytinu. Ďalším problémom je získanie vhodného dreva priamo v lese na koreni, pretože správcovia lesných celkov nie sú naklonení tomu, aby ste si svojvoľne vybrali z lesa drevo, ktoré potrebujete. Stále sa však dá vybrať na skladoch, aj keď obtiažnejšie. Alebo sa dá použiť dvoj mužná píla bruchačka, veď je taká tichučká.

Vráťme sa však naspäť. Kedysi sa šindle strúhali počas zimných večerov priamo v kuchyni obytného domu. V družnej debате s rodinou muž spravil niekoľko kusov šindľov. Ženy v tom čase priadli, štrikovali alebo tkali. Produktívne strávený voľný čas. Ten istý čas dnes venujeme PC, TV a pod. Atmosféra týchto večerov však bola magická. Kuchyňa vonia drevom, v peci prudko praskajú hobliny zo strúhania, ktorých je plná kuchyňa – prirodzená dekorácia.

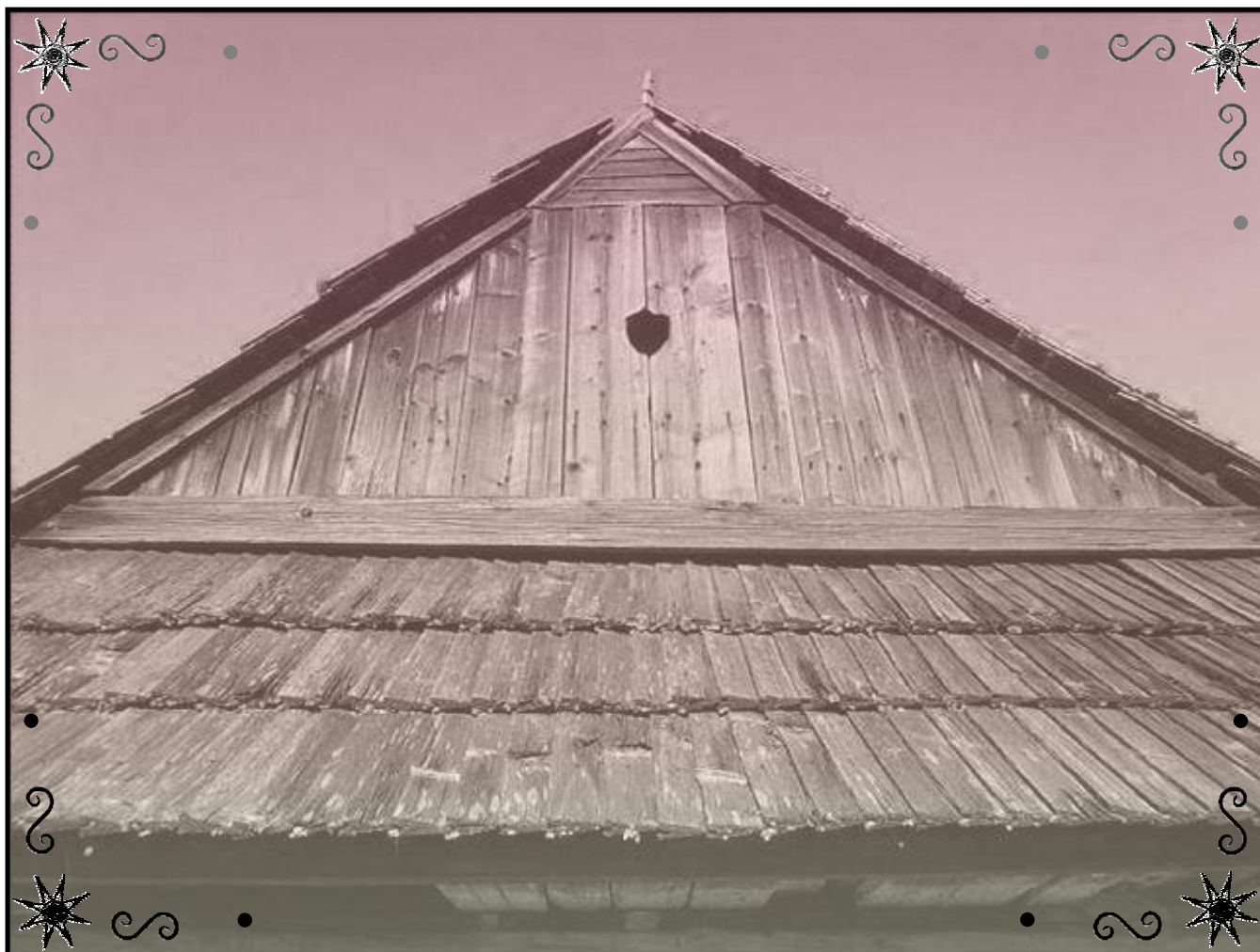

Čo nám dnes bráni vo vykonávaní tejto činnosti? Spôsob výroby je známy a jednoduchý. Šindel sa naučíte robiť za pár minút. Ak plánujete v budúcnosti stavať, resp. rekonštruovať dom, prvý krok môže byť začať po večeroch strúhať šindle kúsok po kúsku. Náradie je tiež dostupné: sekera, obojručný nôž, drevené kladivo. Pažak, či pahovec, nástroj na rezanie pahy, sa po dedinách stále dá zohnať, prípadne Vám ho vyrobí šikovnejší kováč. Obojručný stolec určený na uchopenie šindľa počas jeho strúhania je taktiež jednoduché zariadenie, ktoré sa dá spraviť svojpomocne. Ak zapojíte svoje zmysly a um dostanete sa aj k vhodnému drevu. A jedného dňa dokončíte posledný šindel svojej budúcej strechy. Strechy zhotovenej z miestnych zdrojov, bez použitia syntetických materiálov, spaľovania fosílnych palív, za pomoci energie svojich svalov. Skúste si spraviť šindel. Je to zábavné, kreatívne a navyše, prácou na obojručnom stolci s obojručným nožom v rukách si precvičujete brušné a chrbtové svaly ako i svaly končatín. Už nebudete chodiť do fitnesscentra, je to lepšie ako totalgym Chucka Norrisa. Ušetríte aj za TV, ktorú viac nebudete potrebovať.

A Vaša strecha bude skutočne Vaša. Taká maličká skladačka vytvorená dušičkou, myšlienkou a telom v tomto vesmíre, kde je našťastie všetko možné.

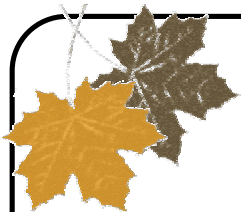
Mycélium

í Í í

Šindľová strecha

Ako letel vtáčik - neboráčik (rozprávka)

časť druhá

- Prvá časť rozprávky si môžete prečítať v šiestom čísle časopisu Stromček.
- Napríklad na stránke FEE, kde sú zdarma zverejnené všetky čísla Stromčeka.
- http://www.tuzvo.sk/sk/organizacna_struktura/fakulta_ekologie_a_environmentalistiky/studium/casopis_stromcek/studentsky_casopis_stromcek.html

« - ® A tak sa vtáčik neboráčik začal učiť chytať ryby. Sprvoti to nebolo ľahké, had bol však výborný učiteľ. Vtáčatko sa stalo šikovným lovcom rýb, papalo, papalo a mocnelo a mocnelo. Až jedného dňa hadovi hovorí:

„Milý môj učiteľ, myslím, že nadišiel čas. Objavilo som v sebe hadiu energiu, už mi aj nejaké to pierko dorástlo a už som aj menej vypelíchané. A vnútorne som pochopilo svoje ja, a preto ša chcem stať vegetariánom.“

Had sa zamyslel a povedal:

„Keď pochopil, tak pochopil.

Nech sa tak stane.“

A tak sa vtáčatko rozlúčilo s hadom a presedlalo na bobuľky, púčiky stromov, ovocie...

„Téééda, aká je tá strava rozmanitá,“ myslí si.

Išlo, odovzdané osudu, v smere rastu bobúľ. Zrazu sa mu zdá okolie nejaké povedomé.

„Sa mi zdá, že som tu už niekedy bolo.“

Naozaj – je to tá istá pláž, z ktorej v minulosti odišlo. A tam ešte stále sedí Jozef sám pod svojím rybárskym člnom a fajčí stále tú jednu cigaretu.

Je iba o trochu viac šedivejší a plešatejší.

„Jééj, vtáčatko, ty si sa vrátilo? Myslel som, že ťa už nikdy neuvidím.“

„Odišlo som, pochopilo som, vrátilo som sa! Tri v jednom...a už som aj skoro prestalo šušlať.“

„Vidíš, a ja tu celé tie roky sedím a fajčím tú jednu cigaretu a na nič som neprišiel. Stále ešte neviem, ako chytať ryby! A veru som už aj vyhladol po toľkých rokoch nič nejedenia!“

„Ryby chytať viem. Môžem ťa to naučiť, ale momentálne som vegetarián.“

„Vege – čo?“

„Pochopilo som svoje vyššie ja a zistilo som, že mäso jesť nepotrebujem, preto som presedlalo na stravu bobuľovitú.“

„Aha.“

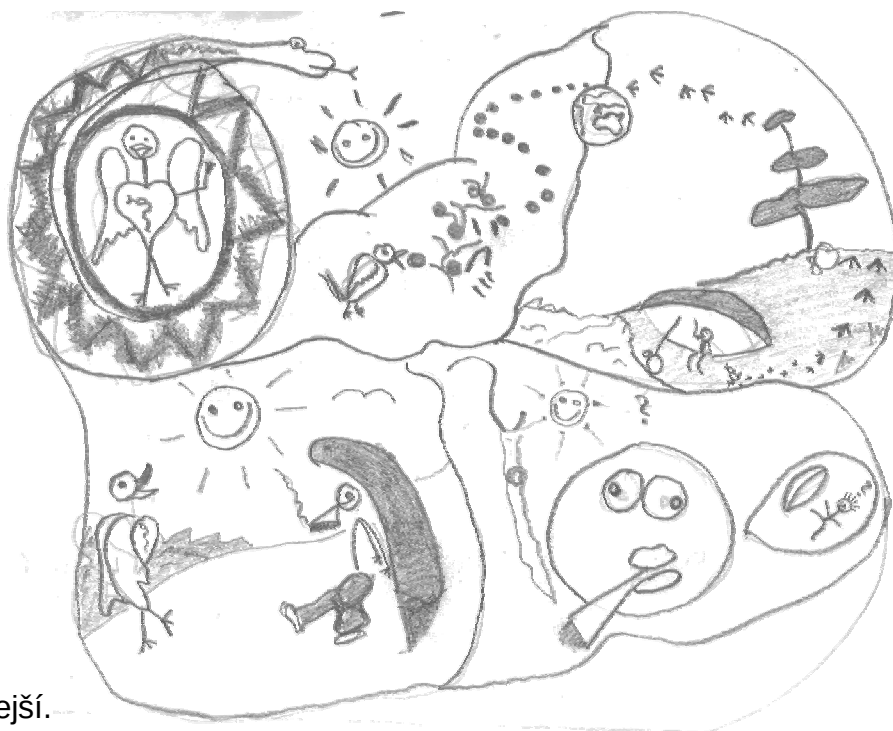
„A naučím ťa pochopiť tvoju hadiu energiu, ako to mňa naučil môj veľký učiteľ had.“

„No... ryby chytať, to hej! Ale to druhé – neviem, či sa ti podarí ma naučiť. Som totiž trochu otupený civilizáciou.“

„Ty a civilizáciou? Však si tu celkom sám!?“ čuduje sa vtáčatko.

„Ale ako som sa sem dostal! Vypľula ma sem tá civilizácia aj s člnom a odvtedy tu takto sedím

a neviem sa z toho spamätať!!!“ ® - «

O tom že všetko vo vesmíre spolu súvisí
alebo

O rastlinách, hudbe, kvantovej fyzike, vibráciách, človeku,...

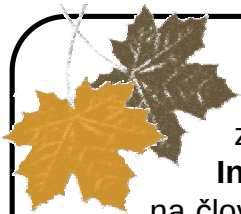
Naša „západná“ moderná kultúra, niekedy kultúra s chorým egom disponuje vedou - niekedy hravou a s často zablokovaným vnímaním vyšších transcendentných súvislostí, typická objavovaním teplej vody. Ale pán boh zaplať aj za tento úspech, že javy, poznatky, ktoré sú prírodným duchovne vyspelým kultúram (skoro zaniknutým); vnímavým pozorovateľom (senzibilom), zjavné, sú dnes prudko objektívnou vedou pomaly dokazované. Síce poriadnou okľukou a komplikovanejšou cestou ale predsa!...

Ako najnovšia oblasť rastlinných vied spájajúca molekulárnu biológiu s ekológiou, objavila sa rastlinná neurobiológia. Rastliny boli demaskované ako inteligentné organizmy schopné komplexného spracovania informácií spojeného s pamäťou. Nielenže používajú neuronálne akčné potenciály ale aj medzibunkovú komunikáciu pomocou synaptických spojení. Keďže rastliny sú schopné učiť sa a rozhodovať o svojich aktivitách podľa informácii z okolia, je zrejmé, že vlastnia komplexný systém na prijímanie, uchovávanie a spracúvanie informácií. Rastliny vedia inteligentne riešiť problémy a predvídať budúcnosť na základe minulosti a prítomnosti.

Rastliny stoja na rozhraní medzi zdanlivo nehostinným vesmírom a plodnou planétou Zem, hemžiacou sa životom. Možno, keby sme ich lepšie pochopili, pomohli by nám odhaliť veľkú záhadu života. Aristoteles a jeho žiaci boli presvedčení, že rastliny majú svoj vnútorný život, ktorý obsahuje myšlienky, pamäť, sny, plány do budúcnosti. My ich však nanešťastie stále dokonale (vedou) nepoznáme... Jedným z prvých objavov tejto novej vednej disciplíny je zistenie, že rastliny vytvárajú rozličné signálne molekuly, ktoré možno nájsť v neurónoch. Ukazuje sa, že rastlinné bunky spolu komunikujú prostredníctvom synáps sprostredkujúcich prenos elektrických signálov. Rastliny sú schopné aktívne rozpoznávať iné organizmy, ako baktérie, huby, iné rastliny, hmyz, vtáky... jednotlivých ľudí.

A ako je to s vnímaním hudby nielen rastlinami, resp. s pôsobením vibrácií hudby všeobecne? Odpoveď je hlboko skrytá v nasledujúcom texte. Odporúčam ho čítať pomaly, sami uvidíte, niektorí sa možno udivíte...

Torzné polia sa vyznačujú unikátnymi vlastnosťami a môžu byť vytvárané nielen spinmi. Ako ukázal laureát Nobelovej ceny P. Bridgman, tieto polia pri určitých podmienkach môžu byť samoregulujúcimi. Torzné polia sa na rozdiel od elektromagnetických, môžu objavovať nielen od nejakého zdroja, ktorý sa vyznačuje spinom alebo rotáciou (torsion = krútiť v Aj.), **ale aj keď sa narúša štruktúra fyzikálneho vákua.** Napríklad, keď človek hovorí, vnikajú zhustenia vzduchu, ktoré vytvárajú nehomogenitu, a v dôsledku toho sa v objeme, kde existuje zvuková vlna objavujú torzné polia. Torzné pole sa vytvára okolo rotujúceho objektu a je súborom mikrovírov priestoru. Keďže substancia pozostáva z atómov a molekúl a atómy a molekuly majú svoj vlastný spin-moment rotácie, substancia má vždy torzné pole. Môžu vniknúť v dôsledku zvláštnej geometrie priestoru (kupoly chrámov a pyramídy - torzné generátory). Prechádzajú cez akékoľvek prírodné prostredia bez straty energie. Vysoká schopnosť prenikania torzných vln sa vysvetľuje tým, že kvantami torzného poľa /tordiónmi/ sú nízkoenergetické reliktové neutrína. Torzné polia sa vyznačujú pamäťou. Akýkoľvek zdroj torzného poľa polarizuje vákuum. V dôsledku toho spiny elementov fyzikálneho vákua sa orientujú podľa torzného poľa toho zdroja s tým, že opakujú jeho štruktúru. Fyzikálne vákuum sa pri tom stáva dostatočne stabilným a po odstránení zdroja torzného poľa si zachováva spinovú štruktúru veľmi dlho. Akákoľvek činnosť je sprevádzaná vznikom torzných polí v priestore fyzikálneho vákua, obklopujúceho nás, rýchlosť šírenia ktorých presahuje rýchlosť svetla miliardu násobne. Torzný efekt, to jest zakrucovanie polí supervysokých frekvencií, má veľký evolučný zmysel - vo vnútri zakrútených polí zostáva informácia. Táto informácia má taktiež spätné pôsobenie na torzné polia tak, že spôsobuje ich skomplikovanie v záujme lepšieho zachovania informácie. Torzné pole má vlastnosti informačného charakteru - ono neodovzdáva energiu, ale prenáša informáciu. Kladná informácia /myšlienka, čin, slová/ zakrucuje torzné polia v jednom smere a záporná v opačnom.

Frekvencia rotácie torzných vírov sa mení v závislosti na informácii. Torzné polia sa môžu komplikovať a môžu sa stávať viacvrstvovými. Zmeny v TP sú sprevádzané zmenou charakteristík a uvoľňovaním energie. Jednoducho **torzné polia = základ Informačného poľa Vesmíru**. Výskumy vedcov ukázali, že pravé torzné polia pôsobia na človeka pozitívne, ak neprevyšujú akýsi prah citlivosti. Pôsobenie ľavých torzných polí je pozitívne iba v homeopatických dávkach. Ale ak je ich intenzita porovnateľná s fónovou intenzívnosťou človeka, sú mimoriadne škodlivé. Napr. pôsobenie akéhokoľvek hudobného diela je možné hodnotiť podľa ním vytváraného torzného poľa. (Ak ono vytvára iba pravé alebo iba ľavé? Alebo aká je kombinácia pravých a ľavých polí? Aké je toto spojenie P a L polí z hľadiska trvania intenzity?) Hudobné a celkovo umelecké diela, ktoré vytvárajú iba ľavé polia sú globálne škodlivé. Iná skupina výskumníkov uskutočnili pokusy s rastlinami a hudbou a závery? Na rockovú hudbu - rastliny reagovali odvráteným rastom od reproduktorov; na hudbu J. S. Bacha - rástli privrátené pod uhlom 30° od vertikálnej osi; a Indickú hudbu používanú v chrámoch na uzdravovanie ľudí rástli privrátené pod uhlom 60°, niektoré ovíjali reproduktor... a o hudbe a jej podrobne rozobratom pôsobení ďalšia hrubánska kniha... Tak ešte pre komplexnejší náhľad na vesmírnu mimočasovú situáciu podávam ďalšiu hrudku informácií. Človek, ako časť prírody, je vytvorený z atómov a molekúl, vyznačujúcich sa jadrovými a atómovými spinmi. Keďže spin je zdrojom torzných polí, potom každá bunka človeka vytvára svoje torzné pole. Bunky, dotýkajúc sa vzájomne, vytvárajú spoločné torzné pole, ktoré ich ako magnet, priťahuje a orientuje v určitej polohe v priestore, vytvárajúc tým neopakovateľnú kombináciu buniek. Je možné urobiť záver, že ľudský organizmus ako celok vytvára svoje celkové torzné pole. Práve ono je základom všetkého živého, pretože slúži ako nositeľ informácie organizmu ako celku a jeho buniek, oštruktúre, stave jednak vnútorného, a taktiež vonkajšieho sveta človeka. S jeho pomocou sa do každej bunky dostávajú všetky myšlienky, city, želania, smery životnej činnosti človeka, jeho snaženia.

Akademik G. I. Šipov hovorí v tejto časti nasledujúce: „V človeku niekoľko úrovní torzných polí zodpovedá neviditeľným energetickým telesám a na východe sú známe ako čakry. V ľudskom tele sú čakry ohniskami torzných polí. Čím vyššie je umiestnená čakra, tým vyššia je frekvencia poľa“.

Budhizmus tvrdí, že *všetko je v konečnom dôsledku vytvorené vedomím. Úrovnne vedomia sú rôzne a najskrytejšie večné.* (Dalajláma)

Použitá literatúra:

Baluška F., Hlavačka A. 2006: Rastlinná neurobiológia, Vesmír 7/ 2006

Tichoplav V. Ju., Tichoplavová T. S. 2003: Fyzika viery, Qantico,

Ivka Kalafusová

Cesta z TUZVO domov alebo - ako spoznáš ekológa podľa lesníkov...

Keď sa skončí posledné povinné cvičenie a posledná prednáška (samozrejme keď na nich študent bol) v týždni, väčšina intrákových obyvateľov balí špinavé veci, prázdne obedáre aj peňaženky a vyráža domov na víkend. Lebo okrem iného (budú Dušičky a v pondelok dekané voľno) treba doplniť skriňu aj brucho a v lepšom prípade pichnúť rodičovskú finančnú injekciu. Tak som sa aj vydala na dlhú cestu vlakom domov na východ. 80% zvolenských cestujúcich tvoria študenti z TUZVO, takže je dosť pravdepodobné, že vašimi spolucestujúcimi bude tiež študent ako vy. Ku mne si tentoraz prisadli traja chalani v zelenom. Ako to už býva keď cestujem sama, chtiac-nechtiac si vypočujem debaty spolucestujúcich. A tak sa začala debata o tom že budú o 3 a pol hodiny doma (čiže idú do Košíc), o tom že jeden z nich (Peťo) je hladný lebo v jedálni už nemali bagety, o tereňákoch, o sexi spolužiacke a pod.

Medzi tým som sa dozvedela že dvaja sú lesníci a jeden poľovník. Keď som si vytiahla knihu že si idem niečo prečítať vtedy sa jeden druhého opýtal, že či videl toho týpka v parku cestou na stanicu, že „isto to bol ekológ, lebo kukal do tej spráchnivenej vrby a mal oranžové nohavice.“ Tak som znovu zbystrila pozornosť a z nasledujúceho rozhovoru som sa dozvedela tieto fakty, že osoba je isto FEE-ťák ak:

- má na sebe „divné“ oblečenie, t.j. viac farieb, šatka a sveter zo sekáča
- nosí potrhaný rucksak alebo štrikovanú dlhú tašku cez plece
- v jedálni je iba sóju, lebo je vegetarián, že zvieratká neje lebo sú to jeho priatelia
- zbiera suché listy v parku (obávam sa, že tento týždeň videli mňa a spolubývajúcu)
- vie bubnovať, hrať na gitare alebo píšťalke
- nevie nič o kalamite v Tatrách, o lykožrútoch, medveďoch, vlkoch ani jeleňoch
- má prefajčený usmievavý ksicht lebo húli (po tejto vete som už neudržala v sebe smiech a musela som im povedať že aj ja chodím na FEE)

Jeden z nich si fakt všimol, že asi hovorím pravdu, lebo mám na taške odznak, na ktorom sa píše Greenpeace, a to nemá hocikto. Ja som sa mohla konečne zapojiť do kupéckovej debaty. Vraj všetko, čo povedali o feeťákoch, mysleli vážne. No spoločne sme však dospeli k záveru, že na TUZVE medzi nami prevláda istá nenávisť, že to niekedy preháňame v názoroch aj skutkoch a najlepší by bol zdravý stred, že by sme mali chodiť častejšie spolu do piatej fakulty na pivo, aby sme nadviazali kontakty, že by sme mali určite medzi sebou viac spolupracovať a nevyzeralo by to na Slovensku tak, ako to vyzerá teraz...

A tak chlapci vystúpili, lebo už boli Košice. Ja som pokračovala v ceste ďalej a rozmýšľala nad tým, ako by to vyzeralo, keby to tak naozaj bolo, ako sme to spoločne zhodnotili. Kiežby sme mi ľudia nemali toľko predsudkov, kiežby sme toľko nesúdili podľa oblečenia, aj podľa fakulty. Že netreba robiť rýchle závery o ľuďoch, ktorých osobne ani nepoznáme. A že cesta domov rýchlejšie ubehne, keď sa len tak spontánne porozprávate s ľuďmi, ako keď celú cestu všetci v kupé majú v ušiach „MP3-ky“

P.S.: Osoby v tomto príbehu sú skutočné, pozdravujem ich, aj všetkých mojich i vašich super kamarátov z lesníckej fakulty. Týmto článkom som nechcela v žiadnom prípade nikoho uraziť. Možno si aj na mne všimli že mám šatku vo vlasoch, sveter zo sekáča a dlhú tašku cez plece. Ak ste aj vy aspoň na tri body odpovedali áno, asi ste ľahko spoznatelný ekológ J

Zuzka Burdová

OHEŇ, PIECKA, NÁDOBY + MY = SKVELÝ DEŇ

Boli ste už niekedy pri tajomnej transformácii hlinených nádob a sošiek? Že nie? Odpovedala by som rovnako, ak by som tej noci neprijala pozvanie do tichej čarovnej dedinky menom Slatinka. Priložením tehál k dielu, čím vznikla piecka a následné nočné vypaľovanie v družnej atmosfére boli základom úspechu. Čo myslíte, dosiahli sme žiadaného hlineného výsledku? Pútavé podrobnosti prezradím poniže. :)

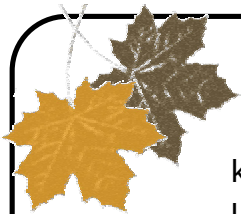
Cestou s nocou tmavou

Cesta bez pouličného osvetlenia dodávala kráčaniu a krajine nový rozmer. Kamarát sa to snažil využiť a vystrašiť nás (štyri pojašené dievčatá), ale vysmiali sme ho. Do starej školy, kde to celé prebehlo, sme došli potme, po intuícii.

Cesta k matke peci

Sympatie prebúdajúce dievča menom Zuzka nás uvítala a viedla do zadnej časti pozemku. V siluete jesenných ovocných drevín, ktoré vzbudzovali tajomný dojem, sme v pozadí zazreli hlúčik študentov, ktorí si svojvoľne ševalil pri ohnisku.

Ale čo to je pred nimi? Obrovská pec pripomínajúca vesmírnu loď, truhlu, či malý domček, sála teplo do okolia. V jej vnútri čosi spí a bradatý mužíček ju kŕmi drevom, aby sa to v jej vnútri dobre vyvinulo.

Ale čo bolo predtým?

Niekoľko ľudí tu bolo a pracovalo už od rána. Kamarát sedel opodiaľ i podišla som k nemu. "Ahoj," zahľadela som sa do tancujúcich plameňov," skvelo ste to postavali, kebyže sme dnes nemali školu, isto by sme tu boli s vami od rána. Povedz, čo sa udialo kým... a vlastne, prečo ste sa rozhodli robiť tie hlinené veci?"

"Vieš, taký ušľachtilý nápad ako bola výroba hlinených hrnčiekov pre Fakultu ekológie a environmentalistiky sme museli dokončiť do konca. Až to vyjde, mali by sa používať na stretnutiach, miesto tých jednorazových plastových. Aby sme to dotiahli dokonca, museli sme postaviť pec a pokúsiť sa úspešne vypáliť hlinené predmety na keramiku, lebo nevypálené sa rozmáčajú späť na hlinu."

Len som pozorne počúvala a kývnutím som naznačila, nech pokračuje.

"Nik z nás čo sme to stavali nebol nejaký odborník peciar. Všetko to bol jeden veľký experiment. Stavebný plán stiahnutý z internetu a materiál sme získali z lokálnych zdrojov. Bruno Jakubec nezaháľal a informoval študentov cez UIS-ko, hockto mohol prísť, keby chcel." Očami ho vyhľadal v hlúčku pri ohni a rukou ukázal smerom k bradatému mužíčkovi, čo pred chvíľou prikladal do "kozmickej lode".

"A kedy ste došli, aj u vás bola taká hmla?"

"No, už od rána panovala záhadná atmosféra pochmúrneho sychravého jesenného dňa, ale nadšenie malej skupinky akoby kontrastovalo s počasím. Boli sme veselí, usmiali, plní energie, ako také rozžiarené slniečka. Keď sme sa o jedenástej hodine komfortne a rýchlo presunuli sem, všade navôkol bolo ticho, dokonca ani psi neštekali, akoby ktosi zastavil v dedine čas. Škola tiež zívala prázdnotou. Náš príchod znamenal, že chlad a vlhko v miestnostiach sa čoskoro zmení na príjemné sálenie tepla z veľkých kachiel. A potom sa Zuzky pustili do varenia lahodných pokrmov a my chlapi sme sa bez zbytočných slov pustili do práce. Jedni mali za úlohu nájsť stavebný materiál na pec, druhí priviesť na miesto, kde bude pec stáť. Ako zdroj tehliel musel padnúť za obeť starý dom, ktorý bol bohatý na tehly."

"To ste akože búrali dom?" pozrela som prekvapene.

"No a? Demolačná čata odložila rozum a ukázala všetku zverskú silu, ktorá v nás driemala a akumulovala sa počas úmorných prednášok."

Pri tej predstave som sa pousmiala.

"Práca to bola fyzický náročná, ale pre dušu blahodarná. No a keď už boli tehly očistené a pripravené, dievčatá nás zavolali že máme ísť jesť. Jój, už len vôňa stačila, aby sme sa správali ako vyhľadovaní psi. S obrovským nasadením sme sa pustili do plných tanierov úžasného jedla. Víno na zapíjanie nemohlo chýbať. Po jedle sme si chceli odpočinúť, ale slnko skryté za mrakmi nás varovalo, že nám už dlho nebude svietiť. Tak sme sa premiestnili do zadnej časti záhrady a hoci nikto z nás nikdy predtým pec nestaval, po 1.5 hodine pec stála v plnej kráse. Počas stavania sme nemohli zabudnúť uložiť hlinené predmety do útrob pece, a tak ju zapečatiť.

Tiež sme pripravili drevo na 6 hodín permanentného udržiavania teploty nad 800°C, aby to vyšlo. A ďalej to už poznáš, lebo ste prišli vy..."

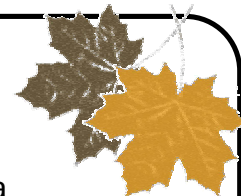
Prikladáme do noci

A tak sme si sedeli pri ohni ako dvanásť mesiačikovia (i keď bolo nás i viac i menej) i kadejaké nápady nás napadli. Zhovárali sme sa, koláče pojedli, vínom sa osviežili, hudbu spolu tvorili a z ohňa sa tešili. Popritom sa nezabúdalo na matku piecku v ktorej útrobach spali hlinené ratolesti. Viac nepoviem, len, že dobre bolo a že nabudúce prídte aj vy. :)

Ranné prekvapenie

Ani sa nám oči nestihli porozliepať a už stojíme nastúpení pri piecke. Ráno je osviežujúco chladné, piecka je ešte teplá. S citom chirurgov sme odstránili hlinenú vrstvu a postupne sme odoberali

oranžové tehly. A bol to skvelý pocit, lebo na ruky nám bolo chladno a na tehlách sme sa príjemne ohriali. A potom sa to stalo. V útrobach piecky sme ich zazreli a žasli sme. Nádobu a sošky sme vyberali po jednom a vytešovali sa z každého kúska ako z práve rozbaleného vianočného darčeka. Všetky tie poháre, sošky, jednu vázu a niekoľko údiv vzbudzujúcich zvieratiek sme odkladali do škatule pre transport.

Pár chvíľ sme ešte pobudli pri peci, poohrievali sa a zvyšné tehly sme reťazou odložili pre opätovné použitie. Spoločne sme sa naraňajkovali, popratali a onedlho už sme už ako lentilky stáli na ceste za sebou a stopovali domov, do svojich internátov. I povedali sme si: „Dobre bolo...“ J

Lucia Demo (autorka študuje Učiteľstvo biológie + angličtina na FPV UMB) a Ľudo Vašš (FEE)

.ekoLogicky neekologická bodka.

Vrámci záplavy prírodných článkov, tak trochu sociálna bodka na záver. Pretože proekologické myslenie má miesto len v slobodnej spoločnosti. A darmo sa budeme snažiť chrániť prírodu, keď nás nik nebude počúvať.

Keby som si mala vybrať, ktorú historickú udalosť by som chcela zažiť, rozhodla by som sa pre Nežnú revolúciu a obdobie tesne pred ňou. Predstavujúc si ten strach spojený s nadšením pre vec...väčšina spoločnosti na uliciach, energia masy, túžiacaj po zmene, ktorá prerástla v skutočnosť...ako sa to neskôr vyvinulo, je už vec iná....avšak, pred 22 rokmi v novembri sa štrngalo na námestiach za slobodu. A dnes, v kvázi slobodnej spoločnosti, sa opäť ozývajú stovky, či tisíce nespokojných mladých ľudí, volajúc po skutočnej DEMOKRACII. Tak ako to teda je? Dosiahli sme ju, či ešte stále nie? Čo je to sloboda? A kde je hranica vďaka za to čo máme, a túžby, chcieť viac?

V istej forme tu sloboda je. Uvedomujem si to vždy, keď prechádzam v Prahe popri Lenonovej stene. Keď na ňu po smrti tohto beatlesáka ľudia nakreslili jeho podobu, komunisti ju zatreli. A vždy, keď neskôr na stenu mladí odporci režimu nakreslili mierové symboly či slová, do druhého dňa tam neboli...až po 89-ty rok. Odvtedy stena „žije“, oblečená do slov lásky, mieru a túžby po lepšom svete, ale aj kadejakých blbostí, či narážok...pretože je tu SLOBODA a tak si na ňu aj vy môžete napísať čo len chcete a do rána to nezotru. Iba ak prepíšu ďalší okoloidúci...

Ale akoby to bolo iba také pozlátko a my chceme ísť hlbšie, pod kožu tohto systému. Pretože za kapitalizmus, aký funguje dnes, sme si nevyštrngali. Nikto predsa nechcel, aby svet ovládali veľké korporácie, všade sa točili virtuálne peniaze, Svetová banka bola jedným z hlavných hráčov, určujúcich vývoj spoločnosti, prehĺbila sa hranica medzi bohatými a chudobnými, vysokoškooláci nezohnali prácu, či aby sa splácali dlhy krajinám, ktoré to proste prepískli so svojou ideou o hospodárstve. A okrem sociálnych aspektov to má vplyv aj na životné prostredie. Rozvoj sa zdá byť neudržateľný, aj v ekologickom merítku (a predsa sa k tomu dostávam).

Často rozmýšľam, či by som mala byť šťastná za to, čo sa mi dostáva, alebo chcieť niečo viac. Pretože viem, že sa dá žiť aj lepšie. Postupom času zisťujem, že sa to nevyklučuje. Treba byť vďačný, ale zároveň si nedať šliapať po hlave a vedieť, že sa dá ísť ďalej ... pretože my si tvoríme budúcnosť, v ktorej chceme žiť. Svet sa mení. Môžete si to vysvetľovať rokom 2012, alebo prirodzeným vývojom spoločnosti. Je to úplne jedno. Stačí, keď budete vnímaví. Ľudia cítia, že niečo nie je v poriadku, že sa to dá lepšie.

A ako tvrdí Viliam Klimáček: „Keď si tisíc trpaslíkov dupne, aj ne jeden veľký obor pred ich dupotom zdúchne“. No tak dupnite si!

A nezabudnite, že keby niet dnešnej slobody, nemohol by vychádzať ani časopis Stromček a nemohli by sme v ňom nadávať na súdruhov, ako nám počas plnenia päťročnic odvodnili krajinu svojimi melioračnými kanálmi. Takže ďakujeme, že ste štrngali. Vieme, že ste to robili pre nás. Aby sme zase my mohli vyjsť do ulíc za vyššie ciele.

OZNAMY

„Krajina je obraz ľudí, ktorí ju obývajú...”

Václav Cílek

Nepáči sa ti okolie školy a priestory, ktorými sa deň čo deň vo Zvolene pohybuješ? Chceš, aby boli funkčné a mali vhodnú infraštruktúru?

Tak zmeň svoje okolie k lepšiemu! Veď kto, ak nie ty? :-)

Hľadájú sa ľudia, ktorí majú nápady a chcú ich premeniť na realitu. Cieľom je vytvoriť tím ľudí, ktorí sa budú podieľať na napísaní a zrealizovaní grantového projektu/ov, pre vypísané programy nadácie Ekopolis (www.ekopolis.ak). Jedná sa o program Zelené oázy (pre Lanice napr.) s uzávierkou 30.11., alebo Priestory (okolie Barín, starého internátu...), prípadne iné programy. Pokiaľ získame za dobrý projekt grant, môžeme naše vízie funkčných priestranstiev zrealizovať.

Projekty sa budú písať buď cez neformálnu skupinu, alebo OZ (na FEE-KPTK je OZ Kolégium), prípadne iné združenie. Ak máte chuť a čas zapojiť sa, kontaktujte ma na email: katarina.zrnikova85@gmail.com, alebo osobne. Môžete tak získať skúsenosti a podieľať sa na zaujímavej veci.

Katka Zrníková

Nemusíš bývať za dedinou na samote aby si mohol kompostovať. Vráť do prírody čo tam patrí. Bioodpad patrí kompostu. ♻️

KuKo

STROMČEK

Ročník IV., 7. číslo – JESEŇNÍK

(šéf)Redaktori: Ad'a Uherková, Katka Zrníková, Lukáš KuKo Podolský

Externí redaktori: Martin Miky Mikoláš, Ivka Kalafusová

Ilustrátor: Feri Ďuriančík, Grafická úprava: Veronika Mizeríková

Tlač: Vydavateľstvo Technickej univerzity vo Zvolene

Kontakt: casopisstromcek@gmail.com

Všetky texty uverejnené s dovoľením autorov, zdroj obrázkov, fotografií: redakcia, autori, internet

Časopis vychádza s finančnou podporou Fakulty ekológie a environmentalistiky TU vo Zvolene

Tlačený na 100% recyklovanom papieri

